Izrada promotivnog videospota za tamburaški sastav "Dorat"

Čuvar, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:016083

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

University North Digital Repository

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 743/MM/2021

IZRADA PROMOTIVNOG VIDEOSPOTA ZA TAMBURAŠKI SASTAV „DORAT“

Katarina Čuvar, 2920/336

Varaždin, rujan 2021. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za Multimediju, oblikovanje i primjenu

Završni rad br. 743/MM/2021

IZRADA PROMOTIVNOG VIDEOSPOTA ZA TAMBURAŠKI SASTAV „DORAT“

Student

Katarina Čuvar, 2920/336

Mentor

mr. sc. Dragan Matković, dipl. ing.

viši predavač

Varaždin, rujan 2021. godine

Sveučilište Sjever
Sveučilišni centar Varaždin
104. brigade 3. HR-42000 Varaždin

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za multimediju

STUDIJ preddiplomski stručni studij Multimedija, oblikovanje i primjena

PRISTUPNIK Katarina Čuvar | MATIČNI BROJ 2920/336

DATUM 30.8.2021. | KOLEGIJ Digitalna videoprodukcija

NASLOV RADA Izrada promotivnog videospota za tamburaški sastav "Dorat"

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU Production of a promotional video for the tamburitza ensemble "Dorat"

MENTOR mr.sc. Dragan Matković, dipl.ing. | ZVANJE Viši predavač

ČLANOVI POVJERENSTVA
1. doc.dr.sc. Domagoj Frank - predsjednik
2. mag.rel.publ. Nikola Jozić, pred. - član
3. mr. sc. Dragan Matković, v.pred. - mentor
4. doc. dr. sc. Darijo Čerepinko - zamjenski član
5.

Zadatak završnog rada

BROJ 743/MM/2021

OPIS
U ovom završnom radu predstavlja se tamburaški sastav "Dorat" kojeg čini grupa prijatelja, zaljubljenika u tradicionalnu glazbu. Promotivni videospot napravljen je na način da se široj javnosti predstavi vedar duh mladog sastava koji svakim danom sve više napreduje u svom radu. Cilj promotivnog videospota je promovirati tamburaški sastav "Dorat" te ujedno prikazati mali dio hrvatske kulturne baštine kroz glazbu. U radu se opisuju važni koraci prilikom izrade promotivnog videospota, od kojih je posebno bitan proces predprodukcije. Tu se definira ideja, odabir lokacija, izrada knjige snimanja i odabir termina snimanja. U fazi produkcije opisuje se cjelokupan proces snimanja te oprema koja je korištena. U završnoj fazi, postprodukciji, prikazuje se postupak montiranja snimljenih materijala u konačan proizvod. Kroz anketu se prikazuju rezultati ispitanika koji su svojim odgovorima prikazali zainteresiranost i poznavanje tamburaškog sastava "Dorat".

U radu je potrebno:
1. definirati pojam promotivni videospot
2. definirati tehnike snimanja (kompozicija, kadriranje, plan, rakurs)
3. prikazati kronološki prikaz predprodukcije (ideja, knjiga snimanja)
4. prikazati proces produkcije (snimanje)
5. prikazati proces montiranja promotivnog videospota

ZADATAK URUČEN 02.09.2021. | POTPIS MENTORA

REPUBLIKA HRVATSKA SVEUČILIŠTE SJEVER KNJIŽNICA SVEUČILIŠTE SJEVER

Sažetak

Ovaj rad prikazuje cjelokupan proces izrade promotivnog videospota za tamburaški sastav „Dorat“, koji je potkrijepljen pričom i izjavama sastava. Ono što se želi predstaviti ovim videospotom jest volja i upornost grupe prijatelja koji dugi niz godina dijele ljubav prema glazbi. Ujedno ih se želi promovirati široj javnosti i potaknuti mlade ljude da žive i vole hrvatsku kulturnu baštinu kao što ovaj sastav to radi.

U teoretskom dijelu prikazuju se bitni parametri planiranja videospota poput ideje, opisa žanra i kronološkog poretka izrade spota te programi koji se mogu koristiti u procesu montiranja videozapisa.

Kroz rad se opisuju najvažniji koraci praktičnog dijela koji su potrebni za realizaciju projekta, od izrade knjige snimanja, samog snimanja te postprodukcije, odnosno montaže videozapisa.

Ključne riječi: izrada videospota, promotivni videospot, tamburaški sastav, predprodukcija, scenarij, knjiga snimanja, produkcija, postprodukcija

Summary

This final work shows the entire process of making a promotional video for the tamburitza ensemble "Dorat", which was supported by a story and statements. The video shows the motivation and perseverance of a group of friends who have shared a love of music for many years. The video wants to be shown to the general public and encourage young people to live and love Croatian cultural heritage as this band does.

The theoretical part shows the important parameters of video planning such as the idea, genre description and chronological order of making the video and programs that can be used in the process of video editing.

The final work describes the most important steps of the practical part that are necessary for the realization of the project, from the production of the scenario, the recording itself and the post-production, ie editing of the video.

Keywords: video production, promotional video, tamburitza ensemble, pre-production, screenplay, scenario, production, post-production

Popis korištenih kratica i oznaka

T- total plan

PT- polutotal

S- srednji plan

A- američki plan

PB- polublizi plan

B- blizu plan

K- krupni plan

DET- detalj plan

GR- gornji rakurs

DR- donji rakurs

IT- internacionalni ton snimljen zajedno sa slikom

TON- izjava osobe

OFF- tekst što ga čita komentator

CMOS- skupina integriranih sklopova s komplementarnim MOS tranzistorima

CCD- nabojno-vezani slikovni senzor

MOS- tehnologija tranzistora s efektom polja i izoliranom upravljačkom elektrodom

HAD- dioda s nakupljanjem šupljina, slikovni senzor

LCD- zaslon zasnovan na tehnologiji tekućih kristala

DVD- disk za pohranu podataka

SDHC- kartica za pohranu podataka

MiniDV- format vrpci za pohranu podataka

HDV- format za visoku razlučivost videozapisa

List of abbreviations and labels

T-total plan

PT- semi-total

S- middle plan

A- American plan

PB- semi-close plan

B- close plan

K- close-up

DET- detail plan

GR- upper angle

DR- lower angle

IT-international tone recorded together with the image

TON- statement of a person

OFF-text read by the commentator

CMOS- group of integrated circuits with complementary MOS transistors

CCD-charge-coupled image sensor

MOS technology of field effect transistors and isolated control electrode

HAD diode with accumulation of cavities, image sensor

LCD display based on liquid crystal technology

DVD for data storage

SDHC card for data storage

MiniDV-format data storage tapes

HDV format for high definition video

Sadržaj

1. Uvod **1**
2. Promotivni videospot **2**
3. Predprodukcija **3**
4. Produkcija **3**
4.1. Produkcijski tim 4
4.2. Tehnike snimanja 4
4.2.1. Kompozicija i kadriranje 4
4.2.2. Plan 5
4.2.3. Rakurs 9
4.3. Oprema za snimanje i tehnički elementi 10
4.3.1. Kamera 10
4.3.2. Tehnički elementi zvuka 11
5. Postprodukcija **12**
5.1. Montaža 13
5.2. Adobe Premiere Pro 13
6. Predprodukcija promotivnog spota za tamburaški sastav **14**
6.1. Zahtjevi tamburaškog sastava 14
6.2. Knjiga snimanja 15
7. Produkcija promotivnog spota za tamburaški sastav **24**
7.1. Oprema za snimanje 28
7.1.1. DSLR fotoaparat Canon EOS 2000D 29
7.1.2. Snimač zvuka 30
8. Postprodukcija promotivnog spota za tamburaški sastav **30**
8.1. Montaža u Adobe Premiere Pro-u 31
9. Analiza ostvarenog **38**
10. Zaključak **42**
11. Literatura **43**
12. Popis slika **45**
13. Popis tablica **46**

1. Uvod

Promotivni videospot je u današnje vrijeme jedan od najčešćih načina reklamiranja nekog proizvoda, usluge i dr. Videospot mora imati svoju moć da privuče širu javnost kako bi se ostvarila početna zamisao. Uz raznolike načine snimanja, montaže i korištenja specijalnih efekata, videospot će biti profesionalnije izrađen. Važno je definirati dobru ideju i napraviti kvalitetnu pripremu snimanja kako bi se izbjegle pogreške ili drugi produkcijski problemi.

Ovaj rad je podijeljen u tri dijela. U prvom dijelu predstavlja se teorija promotivnog videospota. Definirane su njegove karakteristike i njegove vrste. Zatim se opisuje predprodukcija, gdje je bitno napraviti organizaciju snimanja. Tu se podrazumijeva pisanje sinopsisa, knjige snimanja, scenarija, angažiranja glumaca, lokacija i dr. U produkciju svi elementi iz predprodukcije moraju biti postavljeni te se kreće u fazu snimanja. Također, prikazani su i ključni parametri kadra, kao što su plan i kompozicija. Završna faza, postprodukcija, obuhvaća montažu videozapisa iz svih snimljenih materijala te naposljetku i izvoz finalnog proizvoda.

Drugi dio završnog rada opisuje eksperimentalni dio, odnosno, proces izrade promotivnog videospota za tamburaški sastav „Dorat“. Na samom početku definirani su zahtjevi sastava, na koji način će se videospot snimati, gdje će se snimati i s kojim priborom za snimanje se raspolaže. Sve važne stavke snimanja definirane su u knjizi snimanja. Produkcija videospota obuhvaća snimanje u nekoliko navrata te se cijeli proces detaljno opisuje kroz dane. U opisu snimanja objašnjeno je koji su potencijalni problemi tokom snimanja, na koji način se snima i kakvo je okruženje. Predprodukcija promotivnog videospota odvija se nakon snimanja te se kreće u montažu u programu Adobe Premier Pro. Uz popratne slike s primjerima iz montaže, opisani su koraci kroz montažu videozapisa.

Treći, ujedno i posljednji dio završnog rada rezerviran je za analizu i zaključak. Kroz analizu ostvarenog provjerava se uspješnost promoviranja tamburaškog sastava „Dorat“. Izrađena je anketa putem Google obrasca te su ispitanici odgovorili na određena pitanja. U zaključku se iznose svi ključni dijelovi procesa izrade videospota te se rezimiraju rezultati koji su se proveli putem ankete. Cilj ovog rada je promovirati sastav Dorat široj javnosti i provjeriti kakav utisak je ostavljen na gledateljstvo.

2. Promotivni videospot

Za promotivni videospot može se reći kako je to dobro realiziran marketinški materijal za promociju određenih usluga ili proizvoda široj javnosti. Obično je ovakva vrsta videospota koncipirana na način da se kratko i jasno predstavi ono što se reklamira. Važno je pridobiti zainteresiranost gledatelja, inače videospot nije od velikog značaja. [1]

Kako bi se ispunila zacrtana misija i ostavio dobar dojam na gledateljstvo, videospot treba biti isplaniran do u najsitniji detalj, što se tiče scenarija, scenografije, glumaca, rekvizita te na kraju i spajanja sirovih materijala u gotov videospot, odnosno montažu. Postoji nekoliko vrsta videospotova s obzirom na njihovu namjenu: spotovi za proizvode, testimoniali, animacije, spotovi za web i društvene mreže, korporacijski spotovi i dr.

Promotivni videospot koji se opisuje u ovom završnom radu odnosi se na mladi tamburaški sastav „Dorat“. Ovu skupinu čini četvero glazbeno nadarenih prijatelja. Svoje prve glazbene korake započeli su u drugom razredu osnovne škole kada su upisali školu za mlade tamburaše. Nakon što su savladali note, zamijetili su ih članovi KUD-a Horvati koji su im ponudili suradnju. Tijekom sviranja u KUD-u su stekli mnogo prakse, upoznali nove ljude i održali nastupe diljem Hrvatske i šire. Najčešće se sastaju vikendima kada održavaju probe te imaju širok repertoar različitih pjesama. Ono što ovaj mladi bend izdvaja je činjenica da su jako mladi, ali uporni u tome što rade. Inspiracija su im poznati tamburaški sastavi od kojih su jako puno naučili i trude se biti još bolji. Ovim videospotom sastav želi se predstaviti vrlo mlad i svjež sastav „Dorat“ , koji želi pomaknuti svoje granice i prikazati ljudima kako je tradicionalna glazba još uvijek aktualna. Također, kroz videospot sastav želi pokazati koliko je bitno imati motivaciju u svemu što čovjek želi raditi kako bi bio uspješan.

3. Predprodukcija

Predprodukcija, laički rečeno, predstavlja prvu etapu neposredno prije snimanja videospota ili nekog drugo projekta, kao što je npr. film. U ovoj fazi je bitna cjelovita organizacija projekta kako ne bi došlo do grešaka tijekom i nakon snimanja te kako bi i sam videospot bio promišljeno napravljen.

U predprodukciji, obično, prva stvar koju je potrebno realizirati je ideja, odnosno što/tko, kako i zašto će se snimati. Za definiranje osnovne ideje najbolje je sastaviti sinopsis. To je kratak tekst koji prikazuje što će se odvijati u videospotu, definira početnu i završnu radnju. Kada se definiraju početne točke, koncept se razrađuje u obliku scenarija. On služi da bi se u tekstualnom obliku definirali koraci prema stanju određenog kadra. Za scenarij je bitno navesti prostor (interijer ili eksterijer), uloge, dijalog, monolog te opis same radnje u sceni.

Kada je napisan scenarij, sljedeći korak je planiranje knjige snimanja. Ona prvenstveno služi za detaljan prikaz svih predviđenih scena. Onaj tko će se služiti knjigom snimanja, imat će na raspolaganju vidjeti radi li se o sceni s interijerom ili eksterijerom, kadrovima kao što su total, srednji, blizi, detalj..., kakvo je kretanje kamere, tj. je li potrebna vožnja kamere, statična kamera ili panoramski prikaz, ima li dijaloga ili monologa, koliko je predviđeno trajanje kadra, ima li OFF-tona, tona ili IT-tona te opisi namijenjeni za svaki kadar koji će kasnije biti korisni u montaži za grafiku, vizualne efekte, tonsku sliku i kolor obradu.

Završetkom predprodukcije smatra se kada su se osigurali svi potrebni resursi, od glumaca, scenarija, knjige snimanja, lokacije snimanja i rekvizita te se kreće u sljedeću fazu izrade videospota, što je snimanje, odnosno produkcija. [2]

4. Produkcija

Komponenta koja je nužan dio svake televizije ili filma naziva se produkcijom. Elementi koji čine videoprodukciju su najčešće povezani s realizacijom videospotova, pisanjem scenarija, istraživanja, traženja lokacija za snimanje, angažiranjem glumaca ili statista, rješavanja administrativnih poslova itd. Da bi se projekt mogao realizirati, svaka produkcijska kuća može formirati grupu profesionalaca koja će činiti ekipu. Također, produkcija je

odgovorna za cjelovitu pripremu snimanja videospota te mora voditi računa o rasporedima i drugim važnim produkcijskim poslovima. [3]

4.1. Produkcijski tim

Iza svake izrade videosadržaja stoji tim ljudi koji su zaslužni za njegovu realizaciju. Osoba koja je odgovorna za čitavu proizvodnju sadržaja je producent. On nadzire sve ključne aspekte koji uključuju financije, angažiranje glumaca te sudjeluje u procesu postprodukcije. Producenti obično imaju svoje asistente u različitim odjeljenjima. Redatelj je glavna osoba koja surađuje s glumcima na setu, daje naredbe, savjete te regulira kreativne elemente video sadržaja. Snimatelji su zaduženi za snimanje, upravljanje kamerom te moraju imati određena znanja o postavljanju kompozicije. Osoba koja je odgovorna za proces vise kanalnog snimanja tonskih sadržaja naziva se ton majstorom. On je također involviran u tonskoj realizaciji projekata poput velikih festivala i koncerata na terenu ili u studiju. Majstor rasvjete manipulira sa scenskom rasvjetom, surađuje sa snimateljem i brine se da slika bude što korektnija. Tu još sudjeluju nadzornik specijalnih efekata, scenograf za dizajn seta, kostimografi, šminkeri i dr. [4]

4.2. Tehnike snimanja

4.2.1. Kompozicija i kadriranje

Kod samog snimanja videospota potrebno je obratiti pozornost na kadriranje. Svaki videosadržaj mora imati jasan prikaz određene situacije i kako ga što vjernije predstaviti. Kadar je u teoriji definiran kao osnovna filmska jedinica, odnosno, neprekidni rad kamere. Može biti određen vremenski i prostorno, a ujedinjuje i radnju.

Kadar se razlikuje zbog:

1. stanja kamere – statično (na mjestu) ili dinamično (u pokretu)
2. dubinske oštrine – plošni (jedan plan je u fokusu) i dubinski (više planova)
3. Trajanje – kratki kadar (prikazuje najmanje informacija)
   – srednji kadar (idealan broj informacija)
   – dugi kadar (uz informacije prikazuje i njihovu izvedbu)

4. Promatranja gledatelja – objektivni kadar (prikaz iz gledateljeve perspektive)
   – subjektivni kadar (prikaz perspektive promatrača u videu)
   – autorski kadar kadar koji je odgovor stvaratelja) [5]

Također, kadar posjeduje još jedan bitan parametar, što je kompozicija. Ona prikazuje sva tijela u prostoru koji se snima te površine, konture, plohe i boje. U filmu je kompozicija usmjerena na naglašen dio prizora, skladnost, ravnotežu i estetiku. Postoje dvije vrste kompozicije. Statična kompozicija je nepromjenjiva tokom cijelog kadra ili u nizu kadrova, dok je dinamična kompozicija življa, odnosno upućuje na zaplet događaja, napetost, iščekivanje i kaos. Kod određivanja kompozicije, najpreciznije je korištenje zlatnog reza. To je format 1:1,66 koji je najugodniji ljudskom oku i smatra se da teži formuli zlatnog reza. [6]

Druga kompozicijska tehnika koja se upotrebljava kod snimanja je pravilo trećina. U ovom slučaju, kadar će se podijeliti po dva dijela u horizontali i dva u vertikali, kako bi se dobilo devet jednakih dijelova sa istim razmakom. Četiri dobivena sjecišta linija predstavljaju glavne točke gdje će biti pozicioniran objekt u kadru. Na ovaj način kadar djeluje dinamičnije, stvara se veći interes i napetost publike. [7]

4.2.2. Plan

Plan definira udaljenost između objekta koji se snima i kamere. Postoji nekoliko vrsta planova. Najčešće korišteni planovi koji uvode gledatelja u radnju, tzv. planovi prostora su total, polutotal i srednji plan. Blizi, krupni i detalj plan nagovješćuju emocije, izgled i karakter objekta. Detalj plan je uvećani prikaz nekog predmeta, tj. samo jedan dio, npr. oko, sat, novčić... [8]

Total plan obuhvaća čitav prostor, nerijetko se pojavljuje na samom uvodu u film, kako bi gledatelju predstavio mjesto zbivanja. Također, ovaj plan posjeduje informativnu, metafizičku i psihološku vrijednost te ga i sam autor (režiser) koristi za autorski kadar. [9]

Slika 4.1 Total plan

Za razliku od totala, polutoal prikazuje određeni dio prostora. To mogu biti ulica, trg, dnevna soba itd. Cilj je dočarati izgled i veličinu određenog ambijenta.

Slika 4.2 Polutotal

Srednji plan prikazuje čovjeka u njegovoj realnoj veličini. Američki plan prikazuje čovjeka od glave do koljena. Poznato je kako se u američkim filmovima često koristio te su ga francuzi prozvali „američkim planom“.

Slika 4.3 Američki plan

Polublizim planom se snima čovjekovo poprsje, odnosno prikaz od tjemena glave do pojasa. Ovaj plan je nešto veći od plana blizu gdje se jasnije uočava čovjekov karakter. [8]

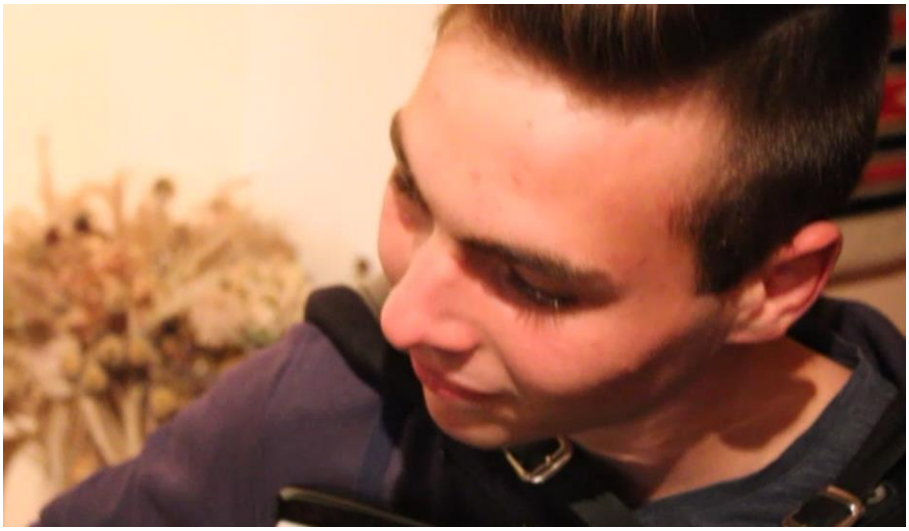

Slika 4.4 Polublizi plan

Slika 4.5 Blizi plan

U krupnom planu vidljivo je čovjekovo lice, što je od velike važnosti u određenom tijeku radnje. Ovakvim planom se želi predstaviti lik, natjerati gledatelja da zapamti njegovo lice i pridobiti simpatiju ili averziju. [9]

Slika 4.6 Krupni plan

Za detalj plan je uobičajeno da prikazuje izdvojene dijelove nekog bića, predmeta ili okoline, bilo to oko, lančić, list i sl. U prenesenom značenju se može protumačiti kao plan koji ukazuje na upozorenje te se nerijetko koristi kao plan od velike vrijednosti. [8]

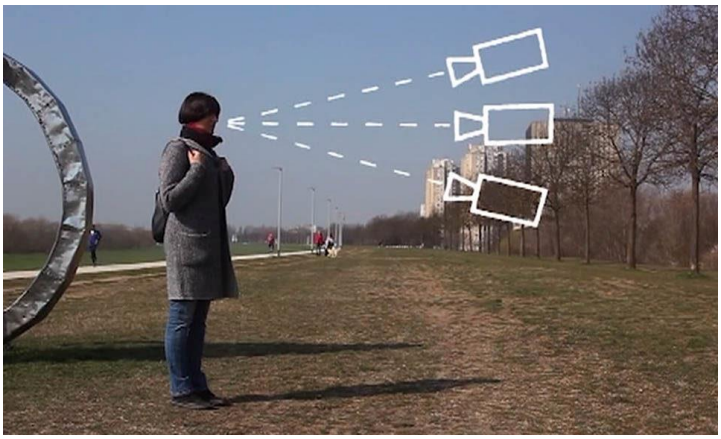

Slika 4.7 Detalj plan

4.2.3. Rakurs

Rakurs ili kut snimanja je važan pojam u filmskoj praksi te se njime određuje pozicija kamere iz određenog kuta. Rakurs, prema francuskoj riječi *raccourcir* znači stisnuti ili skratiti, što ujedno predstavlja poimanje dubine na filmu. Postoji nekoliko vrsta rakursa, no najvažniji su gornji i donji rakurs te visina ili razina očiju. [10]

Gornji rakurs (nazivan i ptičjom perspektivom) gledatelj percipira kao „pogled iz visine“, tj. stanje kada se kamera nalazi povrh objekta koji se snima u tom trenutku. Donjim rakursom želi se postići dojam veličine objekta, odnosno kamera se nalazi ispod snimanog objekta (ujedno je to i žablja perspektiva). Kut snimanja može biti postavljen i u razini očiju, tako se dobiva realan pogled objekta kakvim ga gledatelj vidi u stvarnosti. [11]

Slika 4.8 Prikaz razine očiju, gornjeg i donjeg rakursa

4.3. Oprema za snimanje i tehnički elementi

4.3.1. Kamera

Početak fotografske slike smatran je izumom *camere obscure* (lat.mračna komora). Još u 16. stoljeću, umjetnici su koristili ovakav način prikazivanja slike. U jednoj mračnoj prostoriji imali bi samo jednu rupicu na zidu, kroz koju je prolazila svjetlost te se na suprotnom zidu mogla vidjeti slika u obrnutom položaju. [12]

Filmska kamera ima jednak način rada kao i fotoaparat, no ono što se razlikuje jest što kamera bilježi više slika u nizu te se dobiva dojam kretanja. Nakon različitih izuma projiciranja slika u pokretu od koji se može izdvojiti *thaumatrope, phenakistiscope, stroboscope, zoetrope* itd., prve kronofotografije stvorio je Eadweard Muybridge. On je pomoću 12 fotoaparata snimio konja u trku, pa je time napravio sintezu pokreta. Narednih godina istraživači kronofotografije bave se razvojem kinematografije. [13]

Slika 4.9 Prve kronofotografije

Pionirima suvremene kinematografije smatraju se braća Auguste i Louis Lumiere, koji su 1895.g. prvi puta pokazali svoj film „Odlazak radnika iz Lumiere tvornice“. Film je nastao pomoću crno-bijelih slika i trajao je 50 sekundi. Razlog zbog kojeg su odlučili svijetu pokazati prvi film bio je zbog njihove jedinstvene kamere i projektora, tzv. kinematografa koji je prikazivao slike na platnu. [14]

Današnje videokamere zasnovane su na pretvorbi optičke slike u električni signal. Postoje dvije vrste slikovnih senzora, jedan je nabojno-vezani ili CCD (eng. Charge Coupled Device) i senzor sa komplementarnom MOS tehnologijom, tzv. CMOS (engl. Complementary Metal Oxide Semiconductor). Na površini CCD senzora nalaze se fotodiode koje su međusobno odvojene, a optički signal je transformiran u količinu naboja. Također, element od kojeg je građen slikovni senzor može biti MOS (engl. Metal Oxide Semiconductor Capacitor) kondenzator ili može biti građen od diode tzv. HAD (engl. Hole Accumulated Diode). Kao što se kod CCD senzora izvršava iščitavanje naboja, tako se kod CMOS senzora obavlja iščitavanje napona. [15]

Objektiv je optički sustav sačinjen od sustava leća. Žarišna duljina objektiva može se mijenjati s obzirom na njegovu vrstu. Fiksni objektiv dijeli se na normalne, srednje i širokokutne objektive, dok zum objektiv ima promjenjivi vidni kut, što znači da se udaljenost nekog objekta može naizgled mijenjati bez da se promjeni položaj kamere. Primarni elementi objektiva su fokus i blenda. Fokus je sklop leća s kojim se slika izoštrava, a to se postiže mijenjanjem vijka na objektivu te se mijenja udaljenost. Blenda je element koji je zaslužan za određivanje količine svjetlosti koja pada na senzor kamere. Brojem F definira se otvor blende, a on karakterizira odnos žarišne duljine prema promjeru leće. Što je manji f broj, to je otvor blende veći i propušta se veća količina svjetlosti, a ako je f broj veći, otvor blende je manji i manje svjetla dopire do senzora. [16]

Na kameri postoji LCD zaslon kako bi snimatelj vidio što se snima, dok je tražilo namijenjeno za uvid u snimanje, tj. pozicioniranje objektiva na objekt koji se želi snimiti. Mikrofoni za kamere mogu biti ugrađeni ili ih se može postaviti. Za klasične videokamere postoje neusmjereni mikrofoni, te oni snimaju zvukove iz svih smjerova. Također, postoje portovi za ulaz ili izlaz za različite primjene kod snimanja. Kamere koriste i konektor za vanjsku pohranu. Mogu biti za npr. SDHC format ili DVD, MiniDV i dr. [17]

4.3.2. Tehnički elementi zvuka

Prilikom snimanja ili montaže videospota, zvuk uvijek mora biti dobro prilagođen, primjeren i jasan. Pozadinska glazba svakom će video sadržaju dati veću važnost, odnosno, gledatelj će tada cjelokupnu priču percipirati na drugačiji i jedinstven način. Na televiziji, filmu, videu i drugim vrstama, može se uočiti kada se pomoću glazbe želi pokazati euforija,

emocija, napetost ili neko drugo stanje. To je jedan od ključnih faktora za postizanje uspješnog dojma.

Ton je jedan od najbitnijih segmenata u videospotu. Kao što slika ovisi o tonu, tako i ton ovisi o slici, tj. videosadržaju. U praksi postoje tri osnovne vrste tona. IT ton (eng. international soundtrack) je internacionalni ton, koji se odnosi na ambijentalni zvuk, najčešće je snimljen zajedno sa slikom na nekom terenskom snimanju. Pomoću IT tona se želi prenijeti atmosfera sa mjesta događaja te se ujedno odnosi i na sve nastale šumove prilikom snimanja. OFF ton ili zvuk koji je izvan kadra, služi za prepričavanje teksta kojeg čita komentator ili novinar. Osoba koja čita tekst nije vidljiva u prilogu, ali zato je njena naracija potkrijepljena s odgovarajućim kadrovima vezanim uz priču. OFF ton je nužan u novinarskoj branši. Treća vrsta tona je TON, odnosno izjava neke osobe koja se popratno može vidjeti u kadru. Najčešće se takve vrste izjava snimaju pomoću mikrofona na licu mjesta, tzv. *shotgun* mikrofon ili pomoću bubica. [18]

Shotgun mikrofon se najčešće koristi za velike televizijske i filmske projekte, te na radiju i u kazalištu. Ova vrsta mikrofona s usmjerenom karakteristikom osjetljivosti suzbija sve zvukove izvan uskog dijela u pravcu usmjerene karakteristike tijekom snimanja i posjeduje veliki frekvencijski opseg i visoku dinamiku.

Bubice, eng. lavalier, su mali žičani mikrofoni sa isječcima. Zbog svoje jednostavnosti i diskretnosti najčešće se koriste prilikom snimanja intervjua, kod televizijskih emitiranja i filmskih snimanja. Bubice se postavljaju tako da budu blizu usta govornika i na taj način se dobiva jasnoća i kvaliteta zvuka tokom snimanja. [19]

5. Postprodukcija

Nakon svih snimljenih kadrova, slijedi faza postprodukcije. U ovom dijelu potrebno je obraditi sve segmente audio vizualnog sadržaja: pripremiti sve sirove materijale za proces montiranja videomaterijala, montirati snimke i zvuk, uskladiti glazbu sa slikom, odabrati i primjeniti specijalne efekte i popratnu grafiku, otkloniti šumove i potencijalne greške, napraviti sinkronizaciju (ako je to potrebno) te na posljetku i distribuirati sami videosadržaj. Također, u postprodukciji se može prilagoditi format za različite medije (npr. posebno televizija, you tube, kino itd.) [20]

5.1. Montaža

Definicija montaže je spajanje svih snimljenih kadrova u jednu cjelinu. Zvuk se također montira sa slikom te je važno dobro ga primijeniti. Zbog boljeg doživljaja videosadržaja, montažeri često unose zvučne elemente te manipuliraju njima na određenoj razini. Kako bi se montaža što bolje izvela, potrebno je pratiti upute iz knjige snimanja i scenarija, gdje su zabilježeni kadrovi i njihove informacije. [21]

Najčešće vrste montaže su linearna i paralelna. Linearna montaža (gdje se svi kadrovi nižu u cjelini) razvijena je kao oblik dramaturškog montažnog procesa te se najviše primjenjuje u dokumentarnim filmovima. Kod paralelne montaže niže se više radnji tj. kadrova, no oni ne moraju biti vremenski i prostorno povezani. Najpraktičniji način za paralelnu montažu je kako se kadrovi mijenjaju s obzirom na neku reakciju ili akciju. [22]

5.2. Adobe Premiere Pro

U današnjem svijetu sve je veća potreba za nekom vrstom montaže videozapisa. Suvremena tehnologija omogućila je nastanak novih i praktičnijih softvera za različite vrste montaže, od profesionalnih programa do jednostavnih aplikacija za amatersku upotrebu.

Adobe Premiere Pro, jedan je od najpoznatijih profesionalnih softvera za nelinearnu montažu. Program je razvijen od strane američke tvrtke Adobe Inc. Prva verzija, koja je nastala 1991.g. nosila je ime Premiere, a bila je pogodna samo za Mac operativni sustav. Službeno je 2003.g. softver nazvan Premiere Pro, a za svaku sljedeću verziju korišten je ovaj naziv.

Danas je Premier Pro pogodan za Windows i Mac operativni sustav, a cijeli softver baziran je na pretplati te se može preuzeti nakon svakog novog ažuriranja. Korišten je od strane profesionalaca kao što su produkcijske kuće, dizajnerske tvrtke, televizijske kuće te ostalim pojedincima koji se bave montažom videozapisa. [23]

6. Predprodukcija promotivnog spota za tamburaški sastav

Prije samog snimanja, potrebno je odrediti zahtjeve klijenata. Predprodukcija se sastoji od sakupljanja informacija o samom sastavu, dogovaranju lokacije za snimanje spota, određivanja termina snimanja i određenim resursima koji su potrebni za snimanje. U ovom promotivnom videospotu želi se predstaviti mladi tamburaški sastav „Dorat“. Glavni protagonisti su četiri člana sastava: Igor, Mihael, Leonardo i Tomislav. Svi članovi su relativno mladi dečki koji žele pokazati predanost svom radu, svoje mogućnosti, te koliko ulažu u svoje znanje o glazbi.

6.1. Zahtjevi tamburaškog sastava

Promotivni videospot trebao bi trajati oko 03:00 minute. Snimanje je planirano u okolici Zagreba, točnije u Kupinečkom Kraljevcu gdje se nalazi etno kuća koja će svojim vanjskim i unutarnjim izgledom poslužiti kao dobra scenografija za snimanje spota. Klijenti imaju želju stati pred kameru svaki pojedinačno te dati kratke intervjue o svojim počecima i razvoju sastava „Dorat“. U videospotu će ujedno biti postavljena i pozadinska glazba umjerenog tempa koju će odsvirati tamburaški sastav „Dorat“. Članovi sastava će se kroz video također pojedinačno predstaviti sa svojim instrumentima te će biti prikazana njihova imena, kao i nazivi instrumenata koje sviraju.

Određivanje ciljane skupine:

Geografska segmentacija:	
Država:	Hrvatska
Regija:	Središnja Hrvatska
Gradovi:	Zagreb i Varaždin
Demografska segmentacija:	
Spol:	Ženski i muški
Dob:	7+
Psihografska segmentacija:	
Životni stil:	Zaljubljenici u glazbu i tradiciju, glazbenici

Osobnost:	Vedre i spontane osobe
Pripadnost:	-

Tabela 6.1 Određivanje ciljane skupine

6.2. Knjiga snimanja

Kako bi se lakše odvijao proces snimanja spota, potrebno je sastaviti knjigu snimanja. Ona je popraćena rednim brojem kadrova, isječkom svakog kadra te popratnim informacijama, tako da se unaprijed može znati kako će se određeni kadar snimiti. Knjiga snimanja sadrži kratice planova i tona koji služe za lakše snalaženje kroz proces snimanja i kasnije montaže.

Kratica:	Plan:	Objašnjenje:
T	Total plan	Čitav prostor
S	Srednji plan	Cijeli čovjek
A	Američki plan	Čovjek do koljena
B	Blizu plan	Čovjek do poprsja
PB	Polublizi plan	Malo veći od plana blizu, čovjekovo poprsje
DET	Detalj plan	Oko, prst, ruka...
DR	Donji rakurs	Žablja perspektiva (snimanje iz trave)
GR	Gornji rakurs	Ptičja perspektiva (snimanje iz zraka)
OFF	-	Zvuk izvan kadra, prepričavanje teksta
TON	-	Izjava neke osobe

Tabela 6.2 Popis kratica za knjigu snimanja

Za pravilno opisivanje svakog kadra koriste se numeracije s arapskim brojevima, tako što ih se postavlja pored isječka kadra iz spota. Određene scene mogu biti snimljene u interijeru ili eksterijeru, stoga se za opise tih parametara koristi kratica EXT za eksterijer i INT za interijer. Za svaki kadar treba odrediti njegovo trajanje u sekundama, pa će u opisu tog parametra biti napisano i vrijeme, npr.. Trajanje kadra: 5 s. Kod opisivanja zvuka koriste se

kratice OFF-TON koji definira zvuk snimljen odvojeno od pokretne slike (najčešće ga prepričava komentator ili novinar), zatim IT TON koji predstavlja zvuk snimljen zajedno sa slikom te TON koji predstavlja intervju, odnosno izjave što ih daju osobe u videu. Naposljetku se uz opise kadrova dodaju i elementi koji se primjenjuju u procesu montaže, a to su grafički elementi poput naslova, teksta, potpisa i dr.

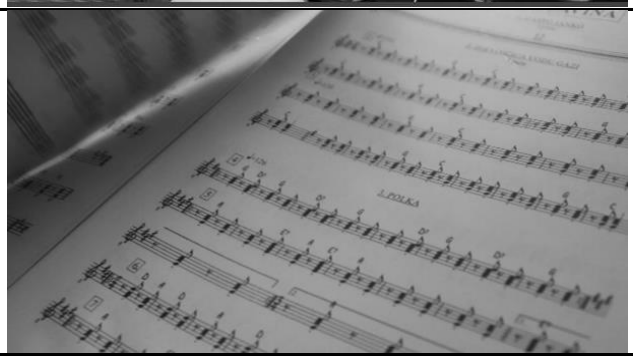
KNJIGA SNIMANJA		
1. kadar		Fade in OFF TON EXT- spuštanje kamere sa neba prema dolje, prikaz sastava kako svira-T Vrijeme trajanja kadra: 4s Grafički element: Tamburaški sastav Dorat
2. kadar		OFF TON EXT- kamera se pomiče horizontalno, sastav svira-PB Vrijeme trajanja kadra: 7s
3. kadar		OFF TON EXT- sastav svira-B Vrijeme trajanja kadra: 4s

4. kadar		OFF TON EXT- prikaz dvoje članova kako sviraju -PB Vrijeme trajanja kadra: 5s
5. kadar		OFF TON EXT- kamera se pomiče prema gore, sastav svira -PB Vrijeme trajanja kadra: 4s
6. kadar		EXT- prikaz Mihaela koji se predstavlja sa instrumentom -PB Vrijeme trajanja kadra: 4s
7. kadar		TON EXT- Mihael prepričava svoje glazbene početke -PB Vrijeme trajanja kadra: 12s Grafički element: Mihael Rubinić, bas prim
8. kadar		EXT- prikaz Igora koji se predstavlja sa instrumentom -PB Vrijeme trajanja kadra: 4s

9. kadar		TON INT- Igor prepričava svoje glazbene početke -PB Vrijeme trajanja kadra: 13s Grafički element: Igor Stjepanović, prim
10. kadar		EXT- prikaz Tomislava koji se predstavlja sa instrumentom -PB Vrijeme trajanja kadra: 4s
11. kadar		TON EXT- Tomislav prepričava svoje glazbene početke -PB Vrijeme trajanja kadra: 15s Grafički element: Tomislav Čuvar, bas prim
12. kadar		EXT- prikaz Leonarda koji se predstavlja sa instrumentom -A Vrijeme trajanja kadra: 4s
13. kadar		TON EXT- Leonardo prepričava svoje glazbene početke -PB Vrijeme trajanja kadra: 10s Grafički element: Leonardo Martinić, harmonika

14. kadar		OFF TON INT- Spontana atmosfera kod sastava -PB Vrijeme trajanja kadra: 4s
15. kadar		OFF TON INT- prikaz instrumenta, sviranje- DET Vrijeme trajanja kadra: 4s
16. kadar		OFF TON INT- Tomislav, Mihael i Leonardo sviraju-B Vrijeme trajanja kadra: 6s
17. kadar		TON EXT- Mihael prepričava iskustva iz KUD-a -PB Vrijeme trajanja kadra: 7s
18. kadar		TON INT- Igor priča o nastupima -PB Vrijeme trajanja kadra: 3s

19. kadar		TON Fotografija nastupa-DET Vrijeme trajanja kadra: 3s Grafički element: KD Vatroslav Lisinski, Zagreb
20. kadar		TON Fotografija nastupa-DET Vrijeme trajanja kadra: 3s Grafički element: Vinkovačke jeseni, Vinkovci
21. kadar		TON INT- Igor priča o nastupima -PB Vrijeme trajanja kadra: 5s
22. kadar		OFF TON EXT- sastav svira u parkiću sviraju-S Vrijeme trajanja kadra: 4s
23. kadar		OFF TON EXT- kamera se pomiče od jednog člana prema drugima-PB Vrijeme trajanja kadra: 8s

24. kadar		TON EXT- Tomislav priča o osnivanju sastava-PB Vrijeme trajanja kadra: 4s
25. kadar		TON EXT- članovi sjede na klupama-PB Vrijeme trajanja kadra: 4s
26. kadar		TON EXT- Tomislav priča o osnivanju sastava-PB Vrijeme trajanja kadra: 2s
27. kadar		OFF TON EXT- atmosfera sa probe-PB Vrijeme trajanja kadra: 4s
28. kadar		OFF TON INT- prelistavanje skripte s notama-DET Vrijeme trajanja kadra: 5s

29. kadar		TON INT- Leonardo priča o pjevanju sastava-PB Vrijeme trajanja kadra: 3s
30. kadar		TON INT- Igor pjeva -B Vrijeme trajanja kadra: 3s
31. kadar		TON INT- Leonardo priča o pjevanju sastava-PB Vrijeme trajanja kadra: 2s
32. kadar		OFF TON INT- Leonardo svira harmoniku-B Vrijeme trajanja kadra: 5s
33. kadar		OFF TON INT- Tomislav i Mihael sviraju-PB Vrijeme trajanja kadra: 3s

34. kadar		TON EXT- Mihael govori o daljnjim izazovima-PB Vrijeme trajanja kadra: 6s
35. kadar		OFF TON EXT- Tomislav svira naopačke, Mihael se smije-S, GR Vrijeme trajanja kadra: 4s
36. kadar		OFF TON EXT- Članovi se smiju i sviraju-PB Vrijeme trajanja kadra: 2s
37. kadar		OFF TON INT- Pomicanje kamere prema desno, prikaz članova-PB Vrijeme trajanja kadra: 5s
38. kadar		OFF TON EXT- Članovi sastava hodaju prema šumi, završetak-PT, DR Vrijeme trajanja kadra: 13s Grafički element: Fade out

7. Produkcija promotivnog spota za tamburaški sastav

Proces produkcije promotivnog videospota za tamburaški sastav „Dorat“ odvijao se najviše u eksterijeru, ali i u interijeru. Lokacija na kojoj je spot sniman je u okolici Novog Zagreba, u Kupinečkom Kraljevcu. Pošto je okolina dosta izolirana od buke, veći dio snimanja odrađen je u prirodi radi estetike kadrova i opuštenosti mjesta na kojem se snima. Snimanje spota planirano je unaprijed te su članovi sastava aktivno sudjelovali u njegovoj realizaciji. Sam proces snimanja u početku je bio pomaknut na drugi termin radi loših vremenskih uvjeta i izolacije pojedinih članova sastava koji su bili zaraženi COVID-om te se na kraju snimanje održalo u tri navrata tijekom svibnja, lipnja i srpnja. Svaki član je pojedinačno dao intervju. Dva člana sastava su snimani u interijeru sa dobrim osvjetljenjem, dok su druga dva člana snimana u eksterijeru sa dovoljnom količinom Sunčeve svjetlosti.

1. dan snimanja

Zbog izrazito lošeg vremena početkom svibnja, snimanje je započelo krajem mjeseca. Bilo je planirano snimiti većinu spota u eksterijeru, stoga su se članovi sastava okupili na zadanoj lokaciji. Pošto je bilo dogovoreno kako će se intervjui prvi snimiti, to nije bilo moguće zbog vjetra koji je počeo puhati i utjecao je na kvalitetu zvuka. Odlučeno je intervjue pomaknuti za drugi termin. Snimanje videospota za tamburaški sastav „Dorat“ započeto je u jednom malom parkiću kojeg krase borovi i grmovi. Svaki od članova sjedi na drvenim klupama te ih se snima kako sviraju. U ovom dijelu snimanja je bio cilj snimiti i nekoliko spontanih snimaka članova kako vježbaju, uštimavaju se i međusobno komuniciraju. Tijekom snimanja, jedan član je neplanirano odlučio svoj instrument (brač) staviti iza glave te svirati naopačke, što je ujedno bilo jako zanimljivo i zabavno. Drugi član koji je to primijetio počeo se smijati, pa je tako cijela priča dobila drugačiji dojam i spontanost ovog sastava. Iako je bilo poluoblačno vrijeme, prvi kadrovi su snimani u poslijepodnevnim satima. Kvaliteta svjetline slike je zadovoljavajuća, no u nekim dijelovima je potrebno smanjiti svjetlinu. Kamera je korištena bez stativa, tako da se moglo njome upravljati u različitim pozicijama i prvenstveno zbog dinamike kadra.

2. dan snimanja

Za drugi termin snimanja, bilo je problema oko organizacije. Dva člana sastava zarazili su se COVID-om, tako da se termin pomaknuo za mjesec lipanj. Također, zbog školskih i privatnih obaveza članova, bilo je teško odrediti novi raspored. Snimanje je tako ponovno

održano jednog vikenda u poslijepodnevnim satima. Ovog puta plan je bio snimiti intervjue. Odlučeno je kako će svaki od članova snimati intervju pojedinačno, ali u različitim ambijentima. S obzirom da nije bilo moguće koristiti stativ za kameru kako bi kadrovi bili statični, bilo je potrebno pronaći alternativno rješenje. Jedan član se dosjetio da bi stalak za note mogao poslužiti kao stativ jer se može regulirati po visini i po načinu na koji se držač za note okreće. Uz to, drugi član sastava bio je asistent za snimanje zvuka pomoću mobitela Huawei Y7 2019, jer je zvuk sniman kamerom izložen ambijentalnim šumovima. Korišten je i mali blesimetar, tekst isprintan na papiru koji je bio postavljen pored kamere kako članovi sastava ne bi zaboravili tekst koji moraju govoriti. Svim članovima je bilo pomalo nelagodno stati pred kameru, pa se tako i snimanje prolongiralo zbog krivo pročitanih riječi, smijeha i sl.

Prvi član koji je dao intervju je Mihael. On je dao kratki osvrt na svoje glazbene početke, otkrio je koji instrument trenutno svira te zašto je bilo lijepo svirati u KUD-u. Mihael je sniman u eksterijeru, on sjedi na pletenoj stolici, a u pozadini se vidi tekstura drvene kuće i biljka koja se nalazi sa lijeve strane. Osvjetljenje je dobro tako da i nije bilo potrebno puno korigirati sliku. Nije bilo problema sa ambijentalnim zvukom.

Sljedeći član za snimanje intervjua bio je Tomislav. Prisjetio se koji je bio prvi instrument koji je počeo svirati , koji instrument svira trenutno i kakve poteškoće su ga mučile u glazbenoj školi. Tomislav je također sniman u eksterijeru. On sjedi na klupi, dok je u pozadini dio drvene kuće i okoliš. Potrebno je bilo smanjiti svjetlinu slike.

Treći član koji je stao pred kameru je Igor, koji je otkrio zašto se odlučio baviti glazbom, koji instrument svira i kako su se on i njegovi kolege riješili treme pred nastup. Za njegov intervju bilo je poteškoća sa rasvjetom. Pošto je on sniman u interijeru drvene kuće, sjedio je kraj kamina i jedini izvor svjetla bila je lampa koja je davala količinu svjetlosti.

Posljednji član za intervju je bio Leonardo. Ispričao je kako je započeo svirati harmoniku i tko ga je motivirao. Leonardo je sniman u interijeru drvene kuće, u pozadini se vidi slika i starinski ručnik. Kod njegovog intervjua korištena je temperatura svjetla je bila malo toplija nego kod drugih, tako da je to potrebno korigirati.

3. dan snimanja

Posljednji termin snimanja promotivnog videospota održao se početkom srpnja, u kasnim poslijepodnevnim satima. Tamburaški sastav „Dorat“ ponovno se okupio na istoj lokaciji te je započeto snimanje uvodne sekvence u eksterijeru, tj. u prirodi. Ideja je bila prvo snimiti nebo, tako da se kasnije u montaži može dodati naslov „Tamburaški sastav Dorat“ i nakon toga bi se kamera počela lagano spuštati prema dolje te bi se pojavili članovi sastava koji sviraju. Članovi na samom uvodu sviraju instrumental pjesme koja će biti puštena kroz cijeli video. S obzirom da je korištena samo jedna kamera, bilo je potrebno snimiti sastav kako svira više puta zbog različitih promjena kuteva snimanja, tako da se dobije dinamičan slijed. Problem koji je nastao tijekom snimanja bila je Sunčeva svjetlost na zalasku koja je smetala članovima dok su svirali, pa su se samim time kadrovi morali malo drugačije postaviti nego što je bilo planirano. Nakon snimljenog uvoda i sviranja pjesme, na istoj lokaciji odlučeno je snimiti i kratke kadrove sa svakim članom koji će se pomoću svojih instrumenata predstaviti publici i sa strane će biti napisana njihova imena. Članovima su date dvije minute da izmisle kratki nastup kojim će predstaviti sebe sa instrumentom koji sviraju. Snimanje tih dijelova prošlo je bez većih poteškoća jer su članovi bili spontani i nasmijani te su se potrudili dati što bolji rezultat svoje prezentacije. Svjetlo je tijekom snimanja bilo dobro, a zvuk će biti prigušen zbog instrumentala koji će biti u pozadini videospota. Zadnja sekvenca videa snimana je na istoj lokaciji.

Videospot završava kadrom iz donjeg rakursa, gdje je kamera smještena u travi. Najprije se prikazuje ambijent livade, a zatim nakon par sekundi članovi sastava dolaze iz smjera kamere te ih se snima kako hodaju prema šumi sa instrumentima na leđima. Članovi razgovaraju dok hodaju te su spontani u svom nastupu. Ova ideja je odabrana zato što je Sunce bilo na zalasku, pa se time htio dobiti očigledan završetak promotivnog spota, ujedno uz odlazak tamburaškog sastava koji korača u „nove izazove“. Posljednja faza produkcije odnosila se na snimanje pjesme za pozadinsku glazbu videa. Pjesma koju ujedno tamburaški sastav Dorat izvodi na početku i kroz cijeli video je njihova obrada pjesme „Tamburaša za dušu“ „Zadnja želja“. Zvuk je sniman sa mobitelom Huawei Y7 2019. Prije samog snimanja zvuka trebalo je postaviti članove prema jačini njihovih instrumenata. Problem koji se pojavio bio je vezan upravo uz jasnoću pjesme jer je teško izolirati ostale šumove koji bi potencijalno kvarili sam instrumental pjesme.

U ovom slučaju bilo bi najbolje koristiti profesionalni glazbeni studio gdje bi se zvuk snimio mnogo kvalitetnije nego što je snimljen mobitelom. Članovima je trebalo nekoliko minuta dok su uštimali svoje instrumente jer su se prilikom prvog pokušaja snimanja instrumentala čuli nepravilni tonovi. Drugi pokušaj snimanja dao je zadovoljavajući rezultat u početku, ali se na sredini pjesme pojavio šum. Iz trećeg pokušaja dobio se cjeloviti instrumental pjesme u trajanju od 00:03:13 minute. Pošto je duljina instrumentala malo kraća od ukupno snimljenog videa, pjesma će se u montaži prilagoditi određenim brojem ponavljanja koji će pokriti nedostatke.

Snimljeni off ton i intervju

OFF TON: Tamburaški sastav Dorat čini četiri prijatelja: Mihael, Igor, Leonardo i Tomislav, svi zaljubljenici u tradicionalnu glazbu. Njihova glazbena priča počela je u njihovom ranom djetinjstvu kada su odlučili da žele naučiti svirati. Rad i trud njihov je moto, a marljivo uče kako bi bili još bolji.

MIHAEL: Glazba je bila nešto čime sam se baš želio baviti, pa sam u drugom razredu osnovne škole upisao školu za mlade tamburaše gdje sam naučio svirati basprim koji sviram i dan danas i ne žalim niti jedne uložene minute.

IGOR: Još od malih nogu sam volio gledati tamburaše na televiziji i kada se ukazala prilika da upišem tamburašku školu, stvarno sam se želio posvetiti tome jer sam htio naučiti svirati kao pravi tamburaši, i trenutno sviram prim.

TOMISLAV: Prvi instrument koji sam naučio svirati bio je prim, i u početku sam malo bio u dilemi da li ću uspjeti savladati note, ljestvice i cijelu tu glazbenu abecedu, ali na kraju je ipak moja volja za time prevladala sve predrasude.

LEONARDO: Kao dječak sam na jednom vjenčanju zamjetio člana benda koji je svirao harmoniku i na prvu me zainteresiralo pa sam odmah poželio naučiti svirati taj instrument.

OFF TON: Mihael, Igor i Tomislav članovi su KUD-a Horvati koji im je dao odskočnu dasku i vjetar u leđa u daljnjoj glazbenoj karijeri.

MIHAEL: Svirati u KUD-u je jedno lijepo iskustvo. Stalno si okružen ljudima, pjesmom, plesom i na posljetku uvijek dobrom atmosferom.

IGOR: Održali smo jako puno nastupa u različitim gradovima diljem Hrvatske i u inozemstvu, i zapravo nas je to oslobodilo neke treme na neki način, jer kad uveseljavaš druge ljude i tebi mora biti lijepo.

OFF TON: Kako bi se što bolje predstavili javnosti, odlučili su krenuti u ozbiljnijem smjeru, osnivanju tamburaškog sastava Dorat.

TOMISLAV: Bili smo dovoljno motivirani da stvorimo svoj mali tamburaški sastav. Zapravo smo spojili ugodno s korisnim, jer uz to što se družimo, zajedno sviramo i to je ono što nas veseli.

OFF TON: Članovi sastava vikendima održavaju probe, te se mogu pohvaliti širokim repertoarom.

LEONARDO: Uz to što sviramo, volimo i pjevati. Svaki tamburaš mora znat i pjevat da bi napravili dobar štimung.

OFF TON: Dorat je čest gost na različitim proslavama te nesebično pokazuju svoj talent za sviranje.

MIHAEL: Tijekom godina smo skupili određena znanja, no pred nama je još dosta izazova koje moramo ispuniti.

OFF TON: Ono što izdvaja ovaj sastav je njihov vedar duh te upornost, a njihova je misija pobrinuti se da očuvaju hrvatsku tradiciju, naravno uz glazbu.

7.1. Oprema za snimanje

U procesu produkcije potrebno je osigurati određene resurse za snimanje promotivnog videospota za tamburaški sastav Dorat. Oprema koja je bila na raspolaganju tijekom cijelog snimanja je digitalni zrcalno-refleksni fotoaparat Canon EOS 2000D sa objektivom EFS 18–55IS i mobitel Huawei Y7 2019 sa snimačem zvuka.

7.1.1. DSLR fotoaparat Canon EOS 2000D

Slika 7.1 Canon EOS 2000D

Tehničke karakteristike	
Tip senzora	Pribl. 22,3 mm x 14,9 mm CMOS
Efektivni pikseli	Pribl. 24,1 megapiksela
Ukupno piksela	Pribl. 24,7 megapiksela
Omjer	3:2
Niskopropusni filtar	Ugrađeni/fiksni
Vrsta filtra za boje	RGB filtar za primarne boje
Stabilizacija slike	Optički stabilizator slike na kompatibilnim objektivima
AF sustav/točke	Pomoću optičkog tražila: 9 točaka automatskog izoštravanja (f/5,6 križno u sredini)
ISO osjetljivost	Auto (100 – 6400), 100 – 6400 (povećanje od cijelog koraka)
Vrsta videozapisa	MOV (videozapis: H.264 kodiranje između slika (IPB), zvuk: linearni PCM, korisnik može ručno prilagoditi razinu prilikom snimanja)
Veličina videozapisa	1920 x 1080 (30, 25, 24 fps) 1280 x 720 (60, 50 fps) 640 x 480 (30, 25 fps)
Pohrana	SD, SDHC ili SDXC kartica
Zaslon	7,5 cm (3 inča) TFT LCD, pribl. 920 000 točaka

Canon EOS 200D je Canonov najlakši DSLR fotoaparat. Pomoću njega se mogu izraditi Full HD videozapisi DSLR kvalitete. Senzor koji posjeduje čak 24,1 megapiksela je veće površine nego jedan pametni telefon. Canonov LCD zaslon sadrži 7,5 cm, što je 3 inča, a EF-S objektiv je jednostavan za korištenje te omogućuje neprimjetno izoštravanje tijekom snimanja određenog videozapisa. [24]

7.1.2. Snimač zvuka

Slika 7.10 Huawei Y7 2019

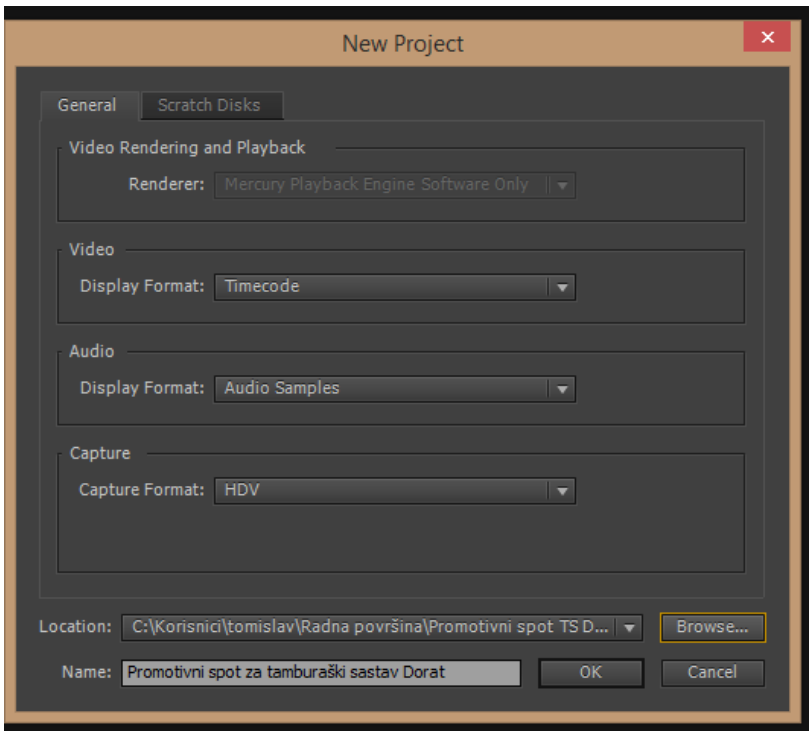
Za kvalitetnije snimanje zvuka pjesme, intervjua i OFF tona, korišten je snimač na mobitelu Huawei Y7 2019. Snimljene snimke prebačene su putem USB kabla na računalo.

8. Postprodukcija promotivnog spota za tamburaški sastav

U postprodukciji odrađen je finalni dio realizacije promotivnog videospota za tamburaški sastav „Dorat“. Snimljeni materijali prebačeni su sa SD kartice i putem USB kabela na laptop. S obzirom na veliki broj materijala, pregledane su sve snimke i zvučni zapisi te su izabrani samo oni koji su zadovoljavajuće kvalitete i sadržaja. Nije bilo potrebe za preuzimanjem pozadinske glazbe zbog toga što je tamburaški sastav odsvirao pjesmu „Tamburaša za dušu“ „Zadnja želja“ u instrumentalu koja će poslužiti kao podloga za promotivni spot. Za montažu videospota odabran je program Adobe Premier Pro.

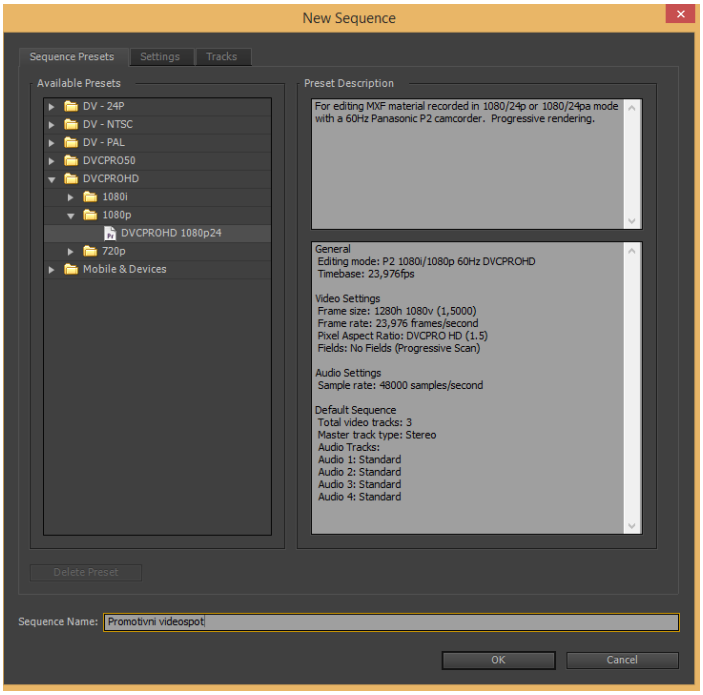
8.1. Montaža u Adobe Premiere Pro-u

Prije samog procesa montiranja, potrebno je pokrenuti program Adobe Premier Pro. Otvara se prozor sa ponuđenim opcijama „New project“, „Open project“ i „Help“. Odabran je „New project“ jer se želi izraditi novi projekt, tj. videospot. U novom prozoru projekta potrebno je upisati ime projekta: „Promotivni spot za tamburaški sastav Dorat“, postaviti Display format ili format prikazivanja: „Timecode“ te Capture format, tj. format snimanja: „HDV“. Također, potrebno je i odabrati mapu gdje će se projekt spremiti, u ovom slučaju kreirana je nova mapa na desktopu naziva „Promotivni spot TS Dorat“.

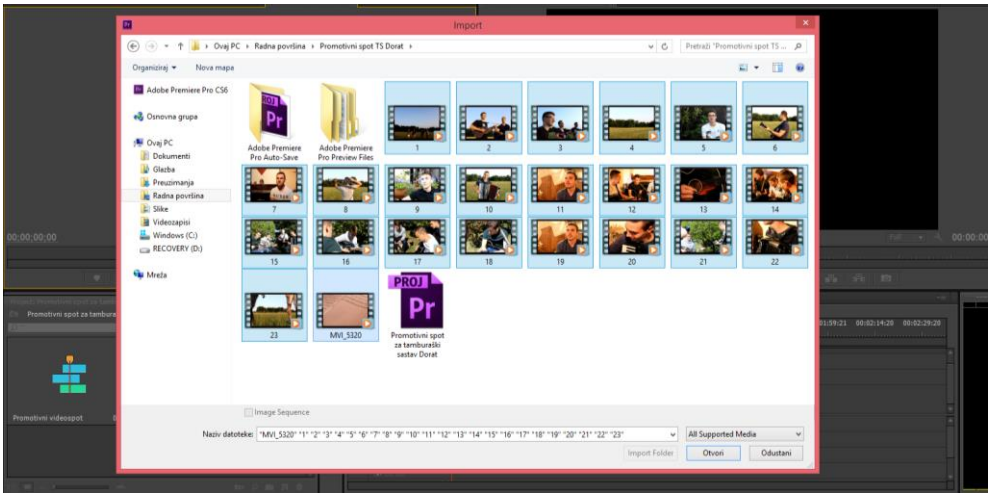
Slika 8.11 Kreiranje novog projekta

Sljedeći korak je postavljanje sekvence. Novi prozor „New sequence“ sadrži postavke sa rezolucijom. Odabrana je mapa DVCPROHD, podmapa 1080p te opcija DVCPROHD 1080p24, što znači da je rezolucija 1080 a broj 24 označava broj slika u sekundi.

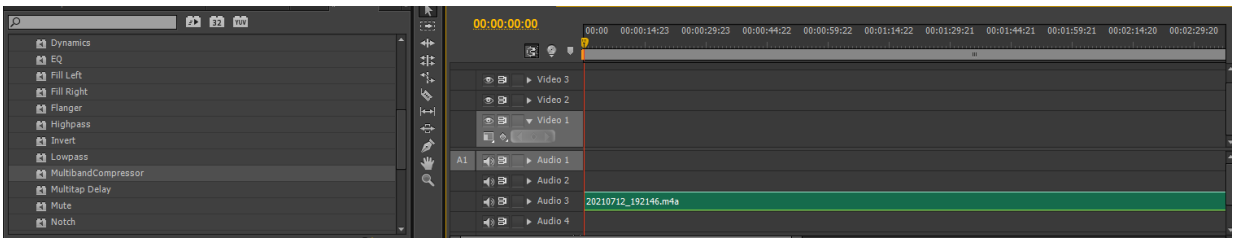
Slika 8.12 Kreiranje sekvence

Nakon postavljenih postavki sekvence, otvara se novi projekt. Najprije je potrebno sve pripremljene materijale uvesti u program kako bi se mogli koristiti u montaži. U izborniku „File“ odabrana je opcija „Import“ te se otvara novi prozor postojeće mape sa sirovim snimkama koje se mogu odjednom ubaciti u projekt. Snimke su označene brojevima tako da se pri učitavanju u program poredaju kako je zamišljeno za montiranje.

Slika 8.13 Uvoz materijala u program

Prva snimka koja je ubačena u sekvencu je instrumental pjesme koja će biti pozadinska glazba za spot. Pošto je zvuk snimljen mobitelom, u programu je bilo potrebno pronaći efekt koji će dati bolji dojam i kvalitetu instrumentalu. U Media browseru nalazi se mapa „Effects“ gdje je odabrana podmapa „Audio effects“. Tamo se nalaze različiti audio efekti koji su pogodni za poboljšanje ili deformaciju zvuka. Pomoću Drag & Drop opcije određeni efekt se može primijeniti na zvučni zapis. Prvi efekt koji je izabran je „Volume“, no nakon slušanja primijenjenog efekta nije uočena jaka promjena. Desnim klikom miša na zvučni zapis odabrana je opcija „Remove effects“ kako bi se izbrisao postojeći efekt. Sljedeći efekt koji je odabran je „Multiband Compressor“ koji omogućuje višepojasnu kompresiju zvuka.

Slika 8.14 Dodavanje zvuka i zvučnih efekata

Prvi početni kadar koji je ubačen u sekvencu mora imati fade in. Na početku je postavljena uvodna špica tj. naslov „Tamburaški sastav Dorat“ te se nakon toga pojavljuju članovi sastava u istom kadru. Sve snimke su smještene u traku Video 1, dok je njihov zvuk smješten u traci Audio 1. Traka Audio 1 će biti isključena zbog toga što će kadrove pratiti pozadinska glazba u traci Audio 3. Zvučni zapis intervjua smješten je u traci Audio 2. Naslov promotivnog videospota napravljen je odabirom opcije „Title“ i „New title“. U prozoru „New title“ pojavljuju se postavke videa kao što su širina (width: 1280 px) i visina (height:1080px), Timebase: 23,976fps te Pixel Aspect Ratio što je DVCPRO HD (1.5). Ime naslova je „Tamburaški sastav Dorat“. Pomoću alata „Type tool“ u prozor kadra napisan je naslov, te se tražio odgovarajući font. Title je dodan u traku Video 2 iz razloga što je na početku videa te se nalazi iznad uvodnog kadra. Prvi font koji je isproban je „Freestyle Script“ koji je izgleda pomalo otkačeno. Problem je što je između slova „t“ i „a“ na početku veći kerning (razmak) nego kod ostalih slova i to utječe na samu estetiku naslova. Pošto je ovom fontu razmak teže korigirati ručno, odabran je drugačiji font.

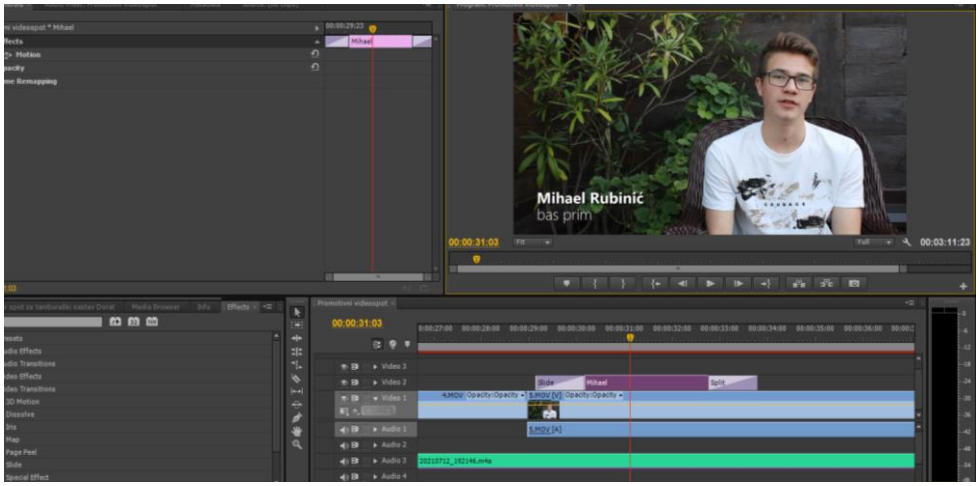
Slika 8.15 Odabir fonta za naslov

Drugi font koji je izabran je „Felix Titling“ napisan u verzalu, veličine 110 pt, bijele boje te smješten u centar kadra. Font istovremeno djeluje sofisticirano i daje drugačiju notu nego prvi font koji je korišten za naslov.

Slika 8.16 Odabrani font za naslov

Kadrovi sa intervjuima trebaju imati potpise sa imenima članova sastava. Kreiran je novi „Title“ element i napisano je ime i prezime člana te određeni instrument koji član svira. Za potpise je izabran font „Segoe UI“, ime i prezime člana je *boldano* dok je ime instrumenta u *regular* stilu. Na tekst potpisa dodana su dva efekta. U mapi „Effects“ u podmapi „Videotransition“ odabran je efekt „Slide“ koji je apliciran na početku pojavljivanja teksta. Sa „Slide“ efektom tekst lagano dolazi sa lijeve strane u kadar. Efekt „Split“ koji funkcionira slično kao i „Slide“, miče tekst iz kadra na lijevu stranu.

Slika 8.17 Dodavanje teksta za imena

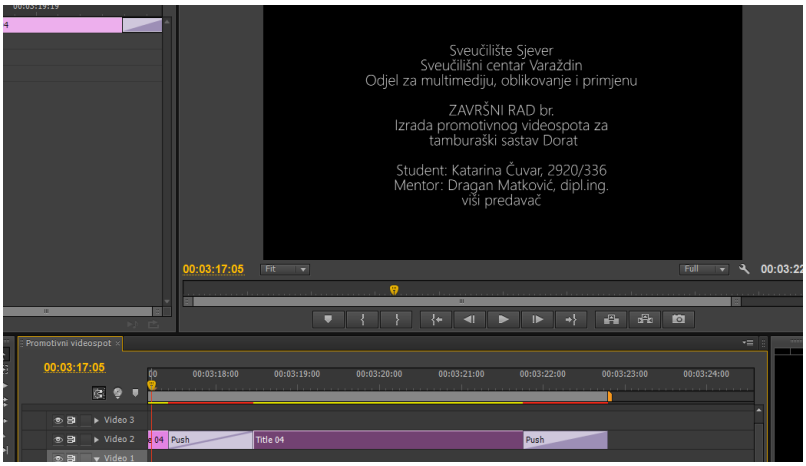
18. kadar počinje sa intervjuom gdje Igor spominje putovanja i nastupe te su 19. i 20. kadar namijenjeni za fotografije iz tog vremena. Paralelno sa zvukom intervjua, prikazuju se fotografije koje su razvučene preko cijelog zaslona. Na njih su dodani efekti „Slide“ sa kojim i fotografija i tekst dolaze sa lijeve strane i ukupan prikaz traje 3 sekunde. Svaka fotografija se prikazuje pojedinačno, kod prve fotografije napisan je tekst „KD Vatroslav Lisinski, Zagreb“ a na drugoj „Vinkovačke jeseni, Vinkovci“ te je font „Segoe UI“ bold. Efektom „Push“ posljednja fotografija izlazi iz kadra na desnu stranu te se ponovno prikazuje preostali dio Igorovog intervjua.

Slika 8.18 Dodavanje teksta za nastupe

Posljednji kadar u videospotu završava tako što se prikazuju članovi sa instrumentima na leđima, okrenuti prema šumi. Na zadnje tri sekunde dodan je efekt „Dip“ to black“ iz mape „Video Transitions- Dissolve“. Sa tim efektom dobiva se lagani „fade out“. U nastavku

slijedi odjavna špica sa tekstom koji je podijeljen u dva kadra. Na odjavnu špicu su dodani efekti „Slide“ i „Push“ tako da s lijeve strane tekst dolazi a na desnu se miče iz kadra.

Slika 8.19 Dodavanje teksta odjavne špice

OFF ton postavljen je na kadrove: 1, 2, 3, 4, 5, 15, 16, 22, 23, 27, 28, 32, 33, 35, 36, 37 i 38 u traci „Audio 2“ . Snimke s intervjuima su *unlinkane* tako da se maknuo zvuk videa i dodane su snimljene audio snimke bolje kvalitete. Ton je dodan na kadrove: 7, 9, 11, 13, 17, 18, 9, 20, 21, 24, 25, 26, 29, 30, 31 i 34. Kolor korekcija rađena je na nekoliko kadrova lošeg osvijetljena. Primjer je intervju sa Tomislavom. Bilo je potrebno korigirati svjetlinu i pojačati zasićenje. Na taj kadar dodan je efekt „Color balance (HLS)“ gdje je element „Saturation“ postavljen na broj 3, a „Lightness“ na -2. Također, sa efektom „Brightness and contrast“ korigirana je svjetlina na -20 i kontrast na 6. Kadrovi koji prikazuju intervju sa Leonardom također su bili korigirani sa efektom „RGB Curves“ zbog temperature svjetla. Na pojedine kadrove postavljen je efekt „Wrap stabilizator“ koji omogućuje da je snimka stabilna te da nema podrhtavanja koji su nastali tijekom snimanja.

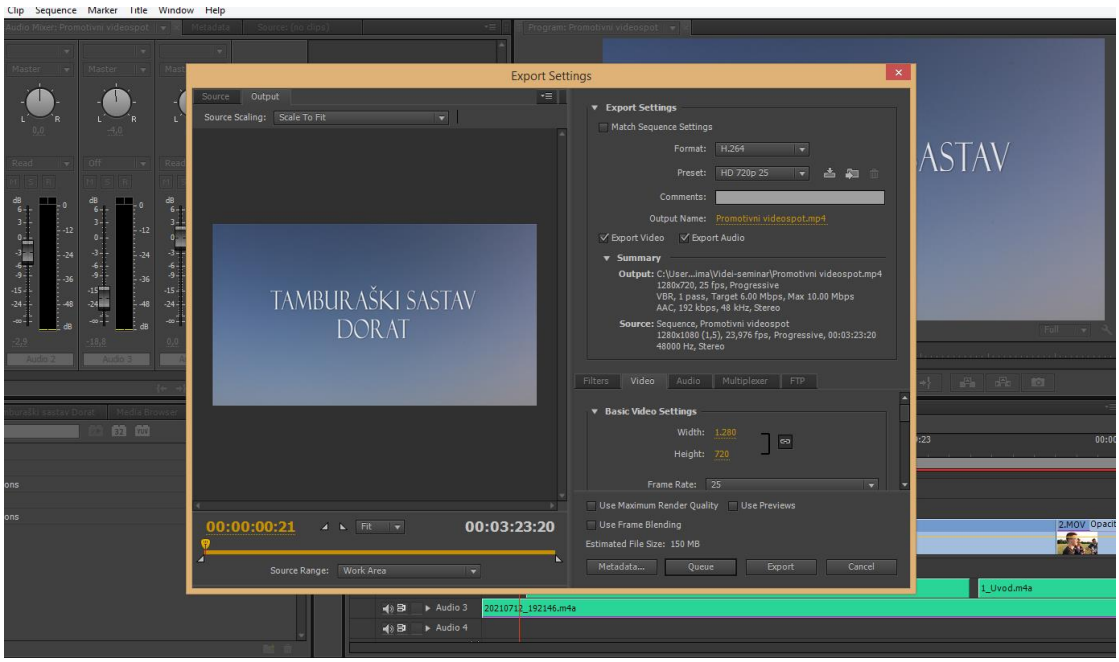

Slika 8.20 Kolor korekcija-prije i poslije

Slika 8.21 Kolor korekcija-prije i poslije

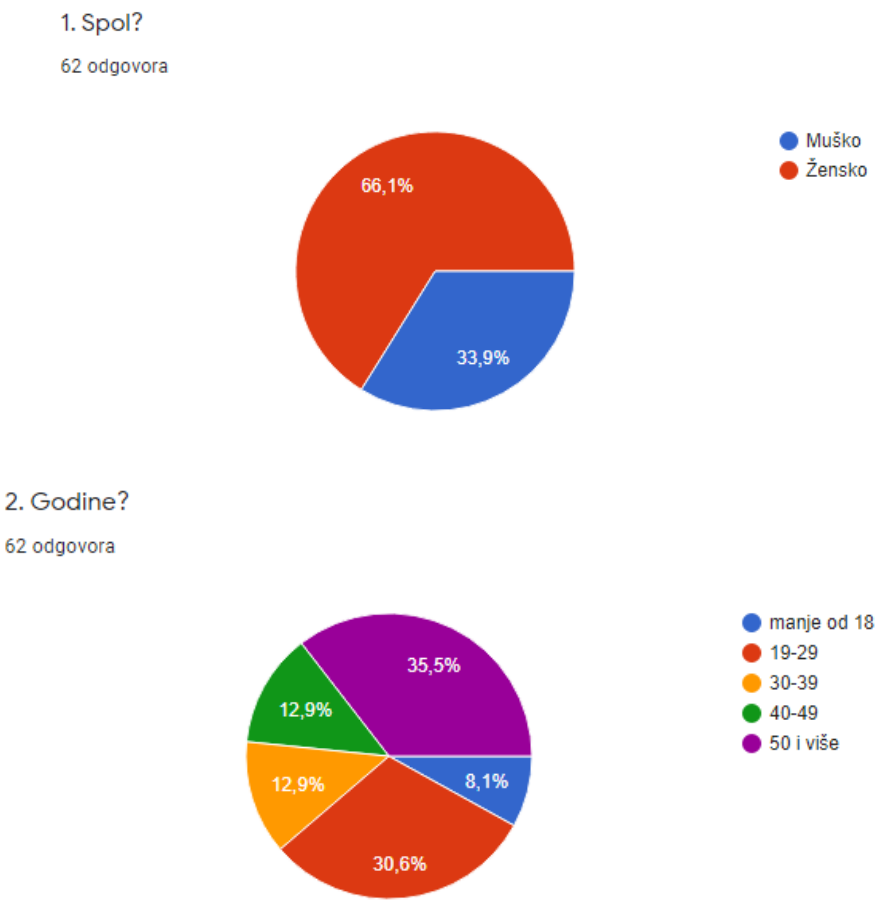
Kada je videospot montiran, pregledani su svi korigirani kadrovi, tekst i popratni zvučni zapisi. Završni korak je izvoz videospota u cjelinu. Odabrana je opcija „File“ i „Export“ te „Media“. Otvorio se novi prozor „Export Settings“ gdje su ponuđene postavke izvoza videozapisa. Odabrani format je standard H.264, za visoku kvalitetu videa. „Presets“ je postavljen na HD 720p 25, što predstavlja HD kvalitetu videa, rezolucije 1280 x 720 sa 25 slika u sekundi. Kada su sve postavke unesene, odabrana je opcija „Export“ za izvoz videa.

Slika 8.22 Izvoz videozapisa

9. Analiza ostvarenog

Nakon postprodukcije, promotivni videospot je predstavljen javnosti. U ovom dijelu je bilo potrebno napraviti analizu ostvarenog te sagledati koliko je videospot prihvaćen kod publike i da li je promoviranje tamburaškog sastava „Dorat“ na ovakav način bilo uspješno. Anketa se provodila pomoću Google obrasca, gdje je postavljeno devet pitanja. Pitanja su koncipirana na način da ispitanici mogu odabrati jedan ponuđen odgovor od 1 do 5, ili odabrati između „Da“ ili „Ne“. Anketa je provedena sa 62 ispitanika. Najprije su ispitani demografski podaci, tj. dob i spol ispitanika. U analizi je utvrđeno kako je anketu riješilo 66,1% ženske populacije i 33,9% muške populacije. Anketu je riješilo 8,1% ispitanika mlađih od 18, 30,6% od 19 do 29 godina, 12,9% od 30 do 39, 12,9% od 40 do 49 i 35,5% ispitanika od 50 i više godina.

Slika 9.123 Demografski podaci ankete

Prvo postavljeno pitanje koje je vezano uz izradu promotivnog videospota je „ Od 1 do 5, koliko Vas je videospot zainteresirao?“. Ovim se pitanjem htjelo provjeriti koliko je video spot vizualno utjecao na ispitanike. Rezultati su se prikazali dosta dobrim, samo 3,2% ispitanika je dalo ocjenu 3, dok je 17,7% njih dalo 4 i najveći postotak, 79% ispitanika je bilo najviše zainteresirano te su videospot ocijenili sa 5.

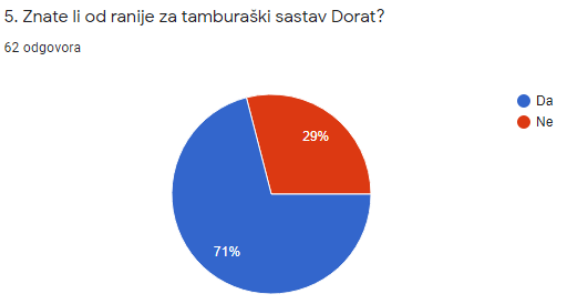
Slika 9.2 Prikaz postotaka zainteresiranih ispitanika za videospot

Na pitanje „Od 1 do 5, koliko volite tradicionalnu glazbu?“ 8,1% ispitanika dalo je ocjenu 3, 17,7% je ocijenilo sa 4 i 74,2% ispitanika je dalo ocjenu 5. Ovo pitanje bilo je ključno za uspješnost promocije sastava zato što je bilo potrebno ispitati koliko ljudi sluša i voli ovakvu vrstu glazbe, pa su rezultati također bili zadovoljavajući.

Slika 9.3 Ocjene za sviđanje tradicionalne glazbe

Sljedeće pitanje je „Znate li od ranije za tamburaški sastav Dorat?“ na što je 71% ispitanika odgovorilo sa „Da“, dok je 29% njih odgovorilo sa „Ne“. Time je zaključeno kako više od 50% ljudi poznaje sastav Dorat od ranije, ali pomoću videospota je sastav predstavljen ostatku ispitanika koji nikada nisu čuli za njih.

Slika 9.4 Postotak poznavanja sastava Dorat

„Od 1 do 5, koliko Vam se sviđa pozadinska glazba?“ pitanje je kojim se htjelo provjeriti sviđa li se ispitanicima glazba koju sastav svira u videospotu. Najveći postotak ispitanika 77,4% pozadinskoj glazbi dalo je ocjenu 5, 14,5% njih dalo je ocjenu 4 i 8,1% ispitanika je glazbu ocijenilo sa 3.

Slika 9.5 Ocjene za pozadinsku glazbu

Sljedeće pitanje je „Jeste li ikad prisustvovali nastupu ovog sastava?“ na što je 58,1% ispitanika odgovorilo sa „Da“, a postotak ispitanika koji nikada nisu prisustvovali nastupu sastava je 41,9%. Može se zaključiti kako je ipak malo veći broj ispitanika prisustvovavo nastupu te su ujedno i upoznati sa njihovim repertoarom i radom.

Slika 9.6 Podaci za posjećenost nastupa

„Ocijenite od 1 do 5 predstavljanje članova sastava u videospotu“ pitanje je kojim se htjelo provjeriti koliko uspješno su se članovi sastava predstavili u videospotu i kakav su dojam ostavili na publiku. 1,6% ispitanika je dalo ocjenu 3, njih 24,2% dalo je ocjenu 4 i 74,2% ispitanika je predstavljanje članova ocijenilo sa 5.

Slika 9.724 Ocjene za predstavljanje članova

Posljednje pitanje je „ Da ste u prilici, da li biste voljeli prisustvovati nastupu ovog sastava?“. 1,6% ispitanika ne želi prisustvovati nastupu sastava Dorat, dok ostalih 98,4% želi prisustvovati nastupu.

Slika 9.8 Podaci o interesu za nastupe

10. Zaključak

Promotivni videospot za tamburaški sastav „Dorat“ bio je zamišljen kao kratka reklama te ujedno i zanimljiva priča o prijateljima koji zajedno grade svoju glazbenu karijeru. Kroz proces predprodukcije članovi sastava „Dorat“ su prezentirali svoje zamisli koje bi se kroz video mogle provesti u djelo. Definirana je lokacija i termini snimanja kako bi se kroz određeno vrijeme članovi prikazali u drugačijim okolnostima. Za snimanje je pripremljena i knjiga snimanja kroz koju se lakše mogu vidjeti elementi svakog kadra.

Snimanje se odvijalo u interijeru i eksterijeru etno kuće koja se dobro uklopila u cijelu ideju spota. Prvi termin bio je rezerviran za snimanje spontanih situacija članova sastava „Dorat“, tj. njihovo vježbanje, međusobna komunikacija i prikaz zabavnih trenutaka. Tu se pojavio problem jakog vjetra koji je pokvario kvalitetu intervjua koji su također bili planirani za snimanje. U drugom terminu snimani su intervjui. Svaki član je sniman u drugačijem ambijentu te su kratko ispričali svoje glazbene početke. U ovom slučaju nije bilo moguće koristiti stativ, pa je za stabilnost kamere poslužio stalak za note. Bilo je problema sa svjetlinom i temperaturom svjetla u snimanom ambijentu. Kod snimanja intervjua bilo je dosta ponavljanja zbog pogrešno izgovorenih riječi članova sastava i ambijentalnih zvukova. Za posljednji termin snimanja određeno je kako će se snimiti uvod u spot, predstavljanje članova i kraj. Kod predstavljanja članova bilo je bitno da svaki član pripremi kratki „nastup“ kojim će uvesti gledatelje u intervju. U završetku produkcije snimljen je i instrumentalni zvuk pjesme „Zadnja želja“ koja će biti pozadinska glazba u videospotu. Pjesma je snimana tri puta zbog šumova u pozadini. Problemi u produkciji su bili nedostatak opreme koja je mogla poboljšati kvalitetu videospota i usklađivanje termina snimanja sa članovima sastava.

U procesu postprodukcije najprije su pregledani snimljeni materijali koji su se zatim uvezli u program Adobe Premier Pro gdje je rađena montaža videospota. U spot je postavljena pozadinska glazba, tekst sa naslovom sastava, popratni tekstovi za imena i prezimena članova, dodani su efekti, prijelazi i rađena je obrada slike. Nakon montiranja, promotivni videospot je renderiran te ukupno traje 00:03:24 minute. Završni dio bio je analiza uspješnosti promocije videospota, što se postiglo sa Google anketom gdje su na postavljena pitanja odgovorila 62 ispitanika. Kroz analizu je zaključeno kako su dobiveni rezultati zadovoljavajući te je ovaj videospot ostavio dobar dojam na gledatelje.

U Varaždinu, 31.08.2021. _____

potpis

11. Literatura

[1] M. Tatum, »Info Bloom, What is a promotional Video?,« [Mrežno]. Available: https://www.infobloom.com/what-is-a-promotional-video.htm. [Pokušaj pristupa 20 Travanj 2021].

[2] A. Maguire, »Start it up, 8 steps to creating a promotional video,« [Mrežno]. Available: https://medium.com/swlh/how-to-create-a-promotional-video-707fa7a63019. [Pokušaj pristupa 20 Travanj 2021].

[3] C. Brophy, »The film fund, What does a production company do?,« [Mrežno]. Available: https://www.thefilmfund.co/what-does-a-production-company-do/. [Pokušaj pristupa 27 Travanj 2021].

[4] M. Šagovac, »Za početnike i publiku: Tko je tko na filmsom setu?,« [Mrežno]. Available: http://www.moj-film.hr/novosti/pregled/filmovi-i-glumci/za-pocetnike-i-publiku-tko-je-tko-na-filmskom-setu/. [Pokušaj pristupa 5 Svibanj 2021].

[5] F. net, »RFP: Kadar,« [Mrežno]. Available: http://www.filmski.net/vijesti/kratki-film/1955. [Pokušaj pristupa 5 Svibanj 2021].

[6] »Filmska enciklopedija, Kompozicija kadra, Leksikografski zavod Miroslav Krleža,« [Mrežno]. Available: https://filmska.lzmk.hr/natuknica.aspx?ID=2757. [Pokušaj pristupa 5 Svibanj 2021].

[7] Rtl.hr, »Fotografija: Što znači pravilo trećina u fotografiji?,« [Mrežno]. Available: https://www.rtl.hr/zivotistil/edukacija/3551967/sto-znaci-pravilo-trecina-u-fotografiji/. [Pokušaj pristupa 6 Svibanj 2021].

[8] »Kako režirati promotivni video? Kako snimiti promotivni video?,« [Mrežno]. Available: https://www.foi.unizg.hr/sites/default/files/kako_rezirati_promotivni_video_skripta_za_polaznike_radionice.pdf. [Pokušaj pristupa 6 Svibanj 2021].

[9] »Osnovni elementi filma,« [Mrežno]. Available: http://projekti.unipu.hr/filmovi/osnovni%20elementi%20filma.pdf. [Pokušaj pristupa 6 Svibanj 2021].

[10] »Filmski net, RFP: Kutovi snimanja,« [Mrežno]. Available: http://www.filmski.net/vijesti/kratki-film/1915/rfp_kutovi_snimanja. [Pokušaj pristupa 11 Svibanj 2021].

[11] »Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Fimska encikopedija: Kut snimanja,« [Mrežno]. Available: https://filmska.lzmk.hr/natuknica.aspx?ID=2889. [Pokušaj pristupa 11 Svibanj 2021].

[12] T. Deković, »Sheshnjak, Povijest fotografije,« [Mrežno]. Available: https://sheshnjak.github.io/tomislavdekovic/clanci/fotografija/povijest.html. [Pokušaj pristupa 12 Svibanj 2021].

[13] »Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Filmska enciklopedija: Filmska kamera,« [Mrežno]. Available: https://filmska.lzmk.hr/natuknica.aspx?ID=2577. [Pokušaj pristupa 12 Svibanj 2021].

[14] »studentski.hr, Prije 124 godine braća Lumiere pokazali su svijetu prvi film,« [Mrežno]. Available: https://studentski.hr/vijesti/na-danasnji-dan/prije-124-godine-braca-lumiere-pokazali-su-svijetu-prvi-film. [Pokušaj pristupa 12 Svibanj 2021].

[15] »Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Videokamera,« [Mrežno]. Available: https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=64514. [Pokušaj pristupa 12 Svibanj 2021].

[16] »Leksikon radija i televizije: Objektiv,« [Mrežno]. Available: https://obljetnica.hrt.hr/leksikon/o/objektiv/. [Pokušaj pristupa 14 Lipanj 2021].

[17] »Rametc.com, Djelovi videokamere,« [Mrežno]. Available: https://hr.rametc.com/dijelovi-video-kamere. [Pokušaj pristupa 12 Svibanj 2021].

[18] »FOTO&VIDEO INFO, Tri vrste tona/zvuka u tv prilogu,« [Mrežno]. Available: https://fotovideoinfo.com/2020/12/07/tri-vrste-tona-zvuka-u-tv-prilogu/. [Pokušaj pristupa 12 Svibanj 2021].

[19] »Rode, How to use a lavalier mic,« [Mrežno]. Available: https://www.rode.com/blog/all/How-To-Use-Lavalier-Mic. [Pokušaj pristupa 5 Kolovoz 2021].

[20] »Leksikon radija i televizije, Postprodukcija,« [Mrežno]. Available: https://obljetnica.hrt.hr/leksikon/p/postprodukcija/. [Pokušaj pristupa 14 Svibanj 2021].

[21] »Naj se vidi, priročnik za dokumenariste: Montaža,« [Mrežno]. Available: http://www.filmska-sola.si/hr/montaza/. [Pokušaj pristupa 14 Svibanj 2021].

[22] »Naj se vidi, Priročnik za dokumentariste: Linearna i paralelna montaža,« [Mrežno]. Available: http://www.filmska-sola.si/hr/montaza/linearna-paralelna-montaza/. [Pokušaj pristupa 14 Svibanj 2021].

[23] C. Smith, »American graphic institute, What is Premier Pro,« [Mrežno]. Available: https://www.agitraining.com/adobe/premiere-pro/classes/what-is-premiere-pro. [Pokušaj pristupa 14 Svibanj 2021].

[24] »Svijet medij: Fotoaparat DSLR Canon EOS 2000D 18-55 IS +75-300 crni,« [Mrežno]. Available: https://www.svijet-medija.hr/art/fotoaparat-dslr-canon-eos-2000d-18-55-75-300-crni/87068.

12. Popis slika

Slika 4.1 Total plan 6
Slika 4.2 Polutotal 6
Slika 4.3 Američki plan 7
Slika 4.4 Polublizi plan 7
Slika 4.5 Blizi plan 8
Slika 4.6 Krupni plan 8
Slika 4.7 Detalj plan 9
Slika 4.8 Prikaz razine očiju, gornjeg i donjeg rakursa 9
Slika 4.9 Prve kronofotografije 10
Slika 7.10 Huawei Y7 2019 30
Slika 8.11 Kreiranje novog projekta 31
Slika 8.12 Kreiranje sekvence 32
Slika 8.13 Uvoz materijala u program 32
Slika 8.14 Dodavanje zvuka i zvučnih efekata 33
Slika 8.15 Odabir fonta za naslov 34
Slika 8.16 Odabrani font za naslov 34
Slika 8.17 Dodavanje teksta za imena 35
Slika 8.18 Dodavanje teksta za nastupe 35
Slika 8.19 Dodavanje teksta odjavne špice 36
Slika 8.20 Kolor korekcija-prije i poslije 36
Slika 8.21 Kolor korekcija-prije i poslije 37
Slika 8.22 Izvoz videozapisa 37
Slika 9.123 Demografski podaci ankete 38
Slika 9.724 Ocjene za predstavljanje članova 41

13. Popis tablica

Tabela 6.1 Određivanje ciljane skupine 15
Tabela 6.2 Popis kratica za knjigu snimanja 15

Sveučilište
Sjever

SVEUČILIŠTE
SJEVER

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Katarina Čuvar *(ime i prezime)* pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/~~diplomskog~~ (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Kraća promotivna videospota za tamburaški sastav Dorat *(upisati naslov)* te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)
Katarina Čuvar
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnost i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Katarina Čuvar *(ime i prezime)* neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/~~diplomskog~~ (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Kraća promotivna videospota za tamburaški sastav Dorat *(upisati naslov)* čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)
Katarina Čuvar
(vlastoručni potpis)